

Kredi Derecelendirme Kuruluşları

Hüseyin Aydın
Türkiye Bankalar Birliđi
Yönetim Kurulu Başkanı

İstanbul Ticaret Üniversitesi
12 Mart 2018

Sayın Başkanlarım, Sayın Rektörüm, Deđerli Katılımcılar, Medyamızın Deđerli Temsilcileri, Sizleri Şahsım ve Türkiye Bankalar Birliđi adına saygıyla selamlıyorum. Önemli bir konuda uluslararası ve ulusal uygulama ve yapılanmayı konuşacağımız bu toplantının düzenlenmesi nedeniyle Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Nazım Ekren'e çok teşekkür ederiz.

Sadece derecelendirme konusunda değil, her alanda milli olmanın küresel olmak anlamına geldiği bir dönem yaşıyoruz. Küresel ekonominin aktif bir üyesi olmak ciddi bir çaba gerektiriyor, faydalar yanında önemli yükümlülükler ve sorunları da getiriyor.

Uluslararası entegrasyon sadece mal ve hizmetlerin değil, fonların da yüksek miktarlarda ve hızlı bir şekilde hareket etmesine imkan vermektedir. Kaynak ihtiyacı içinde olan çok sayıda ülke uluslararası piyasalardan borçlanmaktadır. Geçmişten farklı olarak, fon akımları kamudan kamuya değil, daha fazla miktarda özel sektörden özel sektöre, bankalara, sermaye piyasalarına ve doğrudan şirketlere olmaktadır. Bu süreçte, uluslararası yatırımcılar açısından borç verdikleri ülkenin, piyasanın, bankanın ve şirketlerin kredi değerliliğinin önemi artmaktadır. Kaynak sağlayan bazı ülkeler, özellikle kurumsal yatırımcılar için yatırım yapma ve borç verme kriteri olarak derecelendirme düzeyini risk kriteri olarak belirlemektedir.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının temel işlevi borçlanmak isteyen borçlarını ödeyebilme gücünün ve bu gücü etkileyen risklerin doğru olarak belirlenmesi ve bunların zaman içinde değişiminin izlenmesidir. Derecelendirme, uluslararası nitelikte borçlanmalar için ülke, finansal kurumlar, yatırım fonları ve finansal olmayan şirketler için olduğu gibi, ulusal nitelikte borçlanmalar için şirketler bazında yapılmaktadır. Kredi derecelendirme, yatırımcılara doğru karar vermede yardımcı olmalıdır. Bu nedenle, derecelendirme işlemi, ilgili tüm kesimler tarafından bilinen, kabul gören objektif kriterlere dayanmalı, karşılaştırılabilir olmalı, tanımlanamayan, anlaşılamayan subjektif etkilere ve hele hele iç ve dış siyasi müdahalelere maruz kalmamalıdır.

Kredi derecelendirme ile bankacılık sektörünün davranışları yakından ilişkilidir. Bankaların uymak zorunda oldukları BASEL düzenlemeleri, risk yönetim sistemleri üzerinden kredi derecelendirme sonuçlarının kredi kararlarında önemli bir gösterge olarak kullanılmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu uygulamalar ülkemiz için de geçerlidir.

Borç verme standartları kredi derecelendirmesine daha fazla önem atfetmiş olmasına rağmen, yakın dönemde kredi derecelendirmede yaşanan gelişmeler kredi derecelendirmelerine olan güveni sarsmıştır. Küresel krizdeki tecrübeler gösterdi ki krizden en derinden etkilenen ülkeler kredi notu en yüksek olan ülkeler oldu. Kredi derecelendirme sürecinin borçlunun finansal riskleri konusundaki ipucu vermesi yanında geleceğe ilişkin doğru projeksiyon tutması beklenir. Oysa gerek Asya krizi ve gerekse küresel kriz, kredi derecelendirme kuruluşlarının söz konusu fonksiyonlarını yerine getiremediğini açıkça ortaya koydu. Kriz yaşayan ülkelerdeki varlık fiyatlarındaki düşüşler kredi derecelendirme kuruluşlarının uyarılarından ve notlarındaki gerilemeden çok önce gerçekleşmiştir. Kredi kuruluşları riski doğru ve zamanlı olarak haberdar eden kuruluşlar olmaktan çok krizi derinleştiren ve yatırımcıya daha fazla zarar veren bir işlev görmüşlerdir.

Kredi kuruluşlarının işlevi daha çok tartışılıyor. Verdikleri notların düzeyi, seyri yanında notların belirlenmesindeki yöntem ve kriterlerin daha şeffaf hale gelmesi; değerlendirme hatalarının minimize edilmesi konuları ön plana çıktı.

Pek çok kişi kredi derecelendirme kuruluşlarının değerlendirmelerinin finansal ve makroekonomik göstergelere dayanması gerektiği halde özellikle tahmin süreçlerinin sübjektif unsurlar barındırdığını, metodolojilerinin güvenilir olmadığını ortaya koydu. Finansal koşullarda ve makroekonomik görünümde yaşanan değişimlerin ülke notlarına yansımalarının gecikmeli olması eleştirilen diğer bir konudur.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının oligopolistik yapısı uluslararası derecelendirme sisteminin etkinliği açısından önemli bir kusur olarak da görülmektedir. Bu durum kredi notlarına duyulan güveni de azaltmaktadır. Mevcut durumda yerel ya da küresel çapta birçok derecelendirme kuruluşu faaliyet göstermesine karşın, yatırımcılara uluslararası alanda sadece üç şirketin verdiği notlar sunulmaktadır. Bu durum yatırımcılar açısından da sağlıklı bilgi alınmasını sınırlandırmaktadır.

Bunca tecrübeden sonra, ülkemizde derecelendirme şirketlerinin sayısını artırmak, daha rekabetçi bir ortamın oluşmasını sağlamak ve Basel kapsamında bankaların sermaye yeterlilik rasyosunun hesaplanmasına imkan veren ulusal inisiyatifleri doğru kullanmak, bankaların şirketler için verdikleri notları daha uyumlu hale getirmek, risk yönetimi uygulamalarını iyileştirmek, kredi şirketlerinin notları kullanılarak sermaye yeterliliği rasyosunun daha hassas ölçülmesine destek olmak ve sermaye piyasasının gelişmesine katkı sağlamak amacıyla ulusal derecelendirme kuruluşu kurulması projesine başladık. Bu konuda Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'na bir rapor hazırlatıldı.

Çalışmanın ana eksenini, ulusal derecelendirme şirketinin piyasalar tarafından kabul edilerek uzun vadede sürdürülebilir bir başarı sağlaması için ortaklık yapısının, ana stratejilerinin ve iş modelinin tasarlanması ile bunlara ilişkin fizibilitenin hazırlanması oluşturdu. Çalışmada;

- ulusal ve uluslararası derecelendirme kuruluşları incelenerek iyi uygulamalar belirlenmiş,

- derecelendirme mevzuatı incelenerek, mevzuattaki kısıtlar ve yapılması gereken değişiklikler tespit edilmiş,
- ulusal derecelendirme şirketinin ortaklık yapısı ve işleyiş modeli için seçenekler değerlendirilmiş ve tüm paydaşlar açısından fayda/maliyet analizi yapılmış,
- ortaklık yapısı ve işleyiş modelindeki farklı seçenekler için finansal durum projeksiyonları yapılmış,

çok sayıdaki kurumun görüşleri alınmış ve değerlendirilmiştir.

Rapor, görüş ve değerlendirmelerini almak amacıyla T.C. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na (BDDK) sunulmuştur. BDDK'nın yönlendirmesini aldıktan sonra somut adımları atmaya başlayacağız. Tüm çabamızla, ekonomimizi büyütmeye ve gelirimizi 20 bin doların üzerine çıkarmaya kararlıyız. Bunu yaparken, dış dünyadaki gelişmeleri, riskleri ve kredi süreçlerini de doğru değerlendirip, ülkemiz için en doğru olanı yapmaya devam edeceğiz. Toplantının bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlamasını diler, beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.